GAZETA KRAKOWSKA

Prenumerata kwartalna złp. 12.

Ner 258.

Pojedynczy numer na welinowym papierze gr. 10.

PONIEDZIAŁEK DNIA 24 PAŹDZIERNIKA 1831 ROKU.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień	godzina	Barometr na 0° r.	Thermt	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosfi	UWAGI.
	7	27 9, 122	+ 8. 6	0,0	wschodni słaby	pogoda	
23.	12	,, 9. 158	+11. 3	+ 6,0	,, ,,	pogoda z chmur:	
	3	,, 9. 111	+10. 6	+ 7,1	,, ,,	pogoda	
	9	,, 9, 242	+ 6. 4	+ 3,8	,, ,,	,, ,,	

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Kraków. — Gazeta pruska stanu zawiera pod napisem:

Warszawa 12 Października. Gdy dowódzca twierdzy Modlina dowiedział się, że J. C. W. W. Xżę Michał za kilka dni przybędzie pod tę twierdzę, oświadczył, iż akt poddania się złoży w ręce J. C. Wysokości. Zamykaiący Modlin jenerał Gołowin uwiadomił o tem W. Xcia, który zaraz po swoim przybyciu przyiął hr. Ledochowskiego i wezwał go, aby znayduiącem się w twierdzy woyskom rozkazał broń złożyć, twierdzę opuścić i oddać ią cessarsko-rossyyskiemu woysku. Rozkaz ten został dopełniony i d. 9 (27 września) osada polska w liczbie 620 głów opuściła Modlin. Znaleziono tam 82 dział i 7 moździerzy. Zamość tylko trzyma się ieszcze, ale ta w samem końcu królestwa leżąca twierdza nie wiele na resztę kraiu wpływa i tak ściśło iest blokowana, iż w krótce spodziewać się można iey poddania.

Warszawa 18 Października.

Dyrekcya Główna Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Prawo Seymowe o towarzystwie kredytowem ziemskiem z r. 1825 w art: 200 termin ostateczny dla wniyścia do towarzystwa naznaczyło do dnia 12 Czerwca 1833 r., po którym nikt iuż więcey do towarzystwa przyiętym nie zostanie; czas ten zbliża się iuż, dyrekcya główna doświadczeniem nauczona iak po zawiązaniu się towarzystwa tak dłużnicy iako i wierzyciele opóźnili się z pociągnieniem dóbr w terminie w którym od wnoszenia procentu amortyzacyynego wolnymi byli, po upłynieniu zaś terminu narzekali na tak uciążliwy warunek, od którego przecież władze Towarzystwa Kredytowego odstąpić nie mogły, — widzi się w obowiązku ostrzedz interesentów którzyby z dobrodziejstw prawa pomienionego korzystać zamierzali, aby wcześnie do Towarzystwa przystąpili i formalności prawem przepisane

ułatwili, a pożyczkę niezawodnie udzieloną mieć będą; jeżeli zaś opóźnią się z przystąpieniem, sami sobie winę przypisać będą musieli, gdyż przepisy prawa ściśle przez dyrekcyą główną zachowanemi zostaną.

W Warszawie d. 13 Października 1831 r.

Prezes, *Cieszkowski*.

Pisarz, *Drewnoski*.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Berlin 18 *Października*. — Dziś rano o godzinie 10tey Jey K. Wysokość, małżonka Xcia Wilhelma Pruskiego, syna J. K. Mci na pociechę J. K. Mci i całego królewskiego domu, w pałacu Potsdamskim rozwiązaną szczęśliwie została xięciem. Radosne to zdarzenie oznaymione zostało tuteyszym mieszkańcom wystrzałami z dział. Wysoka położnica i nowourodzony xiąże znayduią się w dosyć dobrym stanie zdrowia.

Dnia 15 b. m. obchodzona tu była rocznica J. K. W. N stępcy tronu.

Paryż 10 *Października*. — Przedonegday wszyscy ministrowie, xiążęta Broglie i Mortemart, marszałkowie Molitor i Lobau, prezesowie obu izb, baron Pasquier i P. Girod de l'Ain, iako też oba deputowani P. Dupin starszy i Karol Dupin, mieli zaszczyt bydź wezwanemi do stołu królewskiego. Onegday poseł brazyliyski margr. Almeida i przybyły z Londynu margr. Palmella mieli prywatne posłuchania u króla.

Konstytucyonista wyraża: ponawia się wieść, że teraźnieysi parowie postanowili złożyć dobrowolnie swoie dostoyności. Ministeryum cieszy się z tego postanowienia i stara się z boku dotuszać do niego, sądząc, iż nie przez potrafi utrzymać dziedziczność.

Minister handlu i publicznych budowli udzielił na wsparcie 8 departamentów, które przez grad, zalewy i pożary poniesły szkody 32,000 fr.

Wczoray w południe odbył król przegląd na placu karuzelowem 24 batalionów narodowey gwardyi, liniowego woyska osady i gwardyi municypalney. Ostatnia otrzymała z rąk J. K. Mci swoie chorągwie, iako też ieden officerski i 7 rycerskich krzyżów legii honorowey rozdał król przedstawionym przez ministra woyny. Dwunastemu pułkowi lekkiey piechoty, który w tey chwili przybył z zachodnich departamentów, udzielił także monarcha 2 officerskie i 11 rycerskich krzyżów legii honorowey. Przeiechawszy J. K. M. pomiędzy szeregami gwardyi narodowey i liniowego woyska, rozkazał im około siebie przedefilować. Niezliczone mnóstwo ludzi zebrało się na ten woyskowy widok i witało monarchę, gdzie tylko pokazał się radosnemi okrzykami.

Dziennik *Handlowy* donosi z telegraficzney depeszy, iż w Marselii zaszły nowe zaburzenia.

Z Tulonu donoszą pod d. 4 b. m: "Wszystkie w porcie tuteyszym stoiące uzbroione liniowe okręty, iako też fregatta *Iphigenia* wyydą pod kontraadmirałem Hugon za trzy dni pod żagle dla robienia obrotów na wysokiem morzu. Parowy statek *Sphinx* otrzymał przez telegraf rozkaz aby w każdey chwili był w gotowości do wyyścia na morze."

Podług doniesień z Algieru, jenerał Boyer przybył z częścią 20 liniowego pułku do Mers-el-Kehir i chciał ztamtąd udać się lądem do Orao. Osada tego miasta składa się z około 1500 ludzi. Prowincya zaś liczy 4 główne miasta. Tremezen z 1500 ludzi, mieszkańców, którego twierdza znaydowała się w ręku Turków, ale niedawno opanowali ią Arabowie pod rozkazami Miley-Ali na rzecz cesarza Marokańskiego. Maskara posiada tylko 2000 mieszkańców; osadę z 150 Turków złożoną

wyrznęli Arabowie. Arsew o 12 godzin drogi od Oran, ma dobry port i osada iego zostaie pod Murym, który Francuzom iest bardzo przychylny. Mostagan nakoniec ma 4000 mieszkańców i małą twierdzę. Kray iest urodzajny i można by w nim wiele dobrego zrobić; ale kolonizacya i cywilizacya w całey tey regencyi bardzo idzie leniwo.

Londyn 9 *Października*. — Sprzyiaiące reformie parlamentu członki izby niższey zgromadziły się wczoray, i iak słychać postanowiły prosić nayusilniey rządu, aby odrzucony przez izbę wyższą bil reformy wszelkiemi środkami, które konstytucya królowi podaie starał się utrzymać.

O odrzuceniu bilu reformy dziennik *Times* tak pisze: "Spory iuż się ukończyły; wypadek nastąpił; niechayże początek niebędzie końcem! Mógłże znaydować się człowiek na ziemi, któryby przepowiedział, co się w Anglii za 8 dni stanie? Jest teraz w pół do siódmey rano, gdy donosząc o większości 41 głosów przeciw bilowi, czyniemy ninieysze uwagi nad tem, czego ieszcze względem nieszczęsnego tego wypadku przewidzieć niemożemy. Konstytucyi kraiowey, prawom ludu i wolney reprezentacyi w niższey izbie zadana iest śmiertelna rana; ale spodziewamy się ieszcze zawsze z pewnością, że narodowa wolność nie zakrwawi się z tey rany; sądziemy zawsze ieszcze, iż w sercach Anglików znayduie się ieszcze moc i odwaga, że potrafią przeżyć ten cios. Ile rozciągaią się dotąd nasze dostrzeżenia, nie widzimy żadney słabości i uległości, ale owszem nieograniczone postanowienie popierania rzeczy z podwoioną tęgością. Odwracamy się od smutnego widoku znieważonego narodu do środków, które są użyte do odzyskania tego, co zostało utraconem. Dzisiay iuż w tym samym dniu, w którym nastąpiło nieszczęsne głosowanie, zgromadzą się wszystkie członki, które w izbie niższey za bilem głosowały, w gospodzie Thatcp. Ale zarówno oczekiwać musimy od ludu, iak od iego reprezentantów, iż uczyni wszelkie natężenia, iakie tylko ustawy i konstytucya dozwalaią, do utrzymania nadwerężonych praw swoich. Rada gminna Londynu zgromadzi się dziś także, a kupcy i bankierowie w poniedziałek. Wsparci od całego narodu król i ministrowie niemogą się obawiać, że swoią powinność uczynili. Im licznieysza była większość przeciw bilowi, tem większa zachodzi konieczność nadania izbie wyższey nowych członków, którzy więcey obeznanemi są z duchem czasu i uczuciami ludu połączonego królestwa.„

Morning-Chronicle wyraża w tymże przedmiocie między innemi: " W poniedziałek lord Ebrington w izbie niższey uczyni wniosek względem stanu spraw publicznych; lecz zawcześnie byłoby wyrzec coś o nim. Obie izby znayduią się w poróżnieniu i ministrowie muszą albo ustąpić, albo nowych parów mianować, ażeby uprzątnąć tę okoliczność. Lord Grey oświadczył, iż przy bilu obstawać będzie lub upadnie, ale nigdy mniey skutecznego środka popierać niebędzie. Ziomkowie! bądźmy wytrwałemi, i ostrożnemi, aby na zwycięztwo nieominęło, które naszem b dź musi, skoro rozsądnie postępować będziemy Przeciwnicy bilu wdali się w hazardowną grę; ale gdy będziemy stałemi i odważnem, muszą bydź zwyciężonemi. Wszyscy przyiaciele pokoiu i porządku, wszyscy, którzy niechcą paść ofiarą anarchii i rewolucyi i muszą się do ministeryum przyłączyć. Dopóki to pozostanie wiernem wielkiey sprawie, będziemy mu wiernemi. My, naród, nie powinniśmy się dać ustraszyć 199 parów, chociażby w tey liczbie znaydowała się nawet cała ława biskupów. Nie powinni

nam wydzierać środka, który iuż prawie posiadamy. Spodziewamy się, że ministeryum w teraźnieyszych okolicznościach nie opuści ludu, że nieustąpi i nie będzie się wahało mianować potrzebną liczbę parów do utrzymania bilu. Król nie usunie swoiego zaufania hr. Grey, chociaż to iest głównem życzeniem antireformistow. Lud tego kraiu niechay teraz okaże, z iakiego iest szczepu. Walka, w którą się zapuszczamy, nie iest łatwą. Przekupstwo ma czas do rozkorzenienia się. Musimy przygotować się na rozpaczaiącą walkę, która iednak z korzyścią naszą ukończyć się musi, gdy tylko samem sobie będziemy wiernemi. Przekupionemu, który naypierwszy odważy się przelać nieużytecznie krew obywatela, niemoże bydź nigdy przebaczonem. Ostrzegamy włóczęgów brukowych, że ieżeli sądzą, iż celu swoiego przez brutalskie gwałty dopiąć potrafią, że gorzko tego pożałuią. Jeszcze raz, ziomkowie, pokażcie się iako męże. Dopóki tylko mamy nadzieię, że ministrowie zostaną przy styrze, nie powinniśmy rozpaczać.,,

Kuryer w drugiem wydaniu wczoray w wieczór pisma swego umieścił imienną listę parów, którzy za lub przeciw bilowi głosowali. Na czele głosuiących przeciw bilowi, znayduią się: Xiążęta Kumberlandyi i Gloucestru z krwi królewskiey, Xiążęta Buckingham, Wellington, Beaufort, Leeds, Rutland, Dorset, Newcastle, Manchester, Marlborough i Northumberland. Na czele głosuiących za bilem postrzegamy: Królewicza Sussexu, xiążęta Grafton, S. Albans, Richmond, Brandon, Norfolk, Devonshire, Sommerset, Portland i Bedford. Z ławki biskupów głosowali tylko za bilem biskupi Chichestru i Norvichu.

W dzisieyszym *Sunday-Times* czytamy:

"Rozchodzą się wszelkiego rodzaiu wieści. Czy będzie król lub nie potrzebną liczbę parów do przeyścia bilu mianował? O to pytanie opiera się wszystko. Na zachodnim końcu miasta rozchodzi się wieść, że hr. Grey i lord Althorp, którzy więcey od swoich kollegów za bilem zaręczali, złożą swoie urzędy, a następcy ich xiążę Wellington i P. Peel wystąpią z umiarkowańszym bilem reformy. Są to iednak tylko domysły, które nie zasługuią na wiarę.,,

Prawie na wszystkich ulicach miasta poprzylepiane wczoray były kartki, w których mieszkańcy wezwanemi byli, aby w przyszły poniedziałek na znak żałoby upadku bilu wychodzące na ulice okna pozamykali i pozasłaniali.

Na wczorayszey giełdzie głoszono, że xiążę Richemond stanie na czele ministeryum, i że oprócz hr. Grey i lorda Althorp, ustąpi także Palmerston. Z drugiey strony zapewniano, że na radzie gabinetowey postanowiono w tym ieszcze tygodniu odroczyć parlament i 60 nowych parów mianować.

"Wiemy (wyraża iedna z niedzielnych gazet) że ministrowie poczynili wszelkie środki, iakie tylko przezorność nakazywała, do zapobieżenia zdrożnościom, iakie pierwszy zapał publiczności z powodu nieprzewidzianego wypadku mógłby zrządzić. Znaczna siła woyskowa znayduie się w pobliskości stolicy i w wielu częściach kraiu zgromadzone są woyska, aby mogły szybko postąpić przeciw mieyscom, gdzieby gwałty zachodziły. Była to powinność ministrów poczynić takie kroki, ale spodziewamy się, że niebędą potrzebne. Do ludu teraz należy okazać, że siła, umiarkowanie i stałość potrafią nadać zwycięztwo upadłey sprawie. Chociażby nawet licznieysza była większość w izbie wyższey, tedy nie wszystko ieszcze iest straconem. Wszakże hr. Grey oświadczył, iż nieodstąpi króla, dopóki mu użytecznym być może. J. K. M. iest wprawdzie nieprzyiaciołmi reformy otoczony, wszelako Wilhelm IV stanie tak niewzruszonym, iak skała w morzu.,,